

kommande faar ikke Lov til at faae Penge paa det Pant til 4 pCt. Det kan Anstalten sige i Særdeleshed, naar den ikke behjærver sig om Ønsket om at faae Renten nedsat til 4 pCt. Dette Ønske er for Resten klarere udtalt i Forslaget, som det ligger for ved 2den Behandling, og som derfor efter min Betragtning er et bedre Grundlag til at komme til en Overenskomst om dette. Men første Stykke af Paragrafen lader jeg endda staa og har principielt ikke Noget at sige til dens Affattelse. Det er opsigelige Laan; Staten griber ind her og bestemmer, at de skulde være til 4 pCt., og siger til Anstalten, enten skal du sige 4 pCt., eller ogsaa skal du opsigte Laanene. De Andre hjælper man ikke noget videre; thi de kunne opsigte Laanene, og dem giver man ingen Ting. Debitorerne fører man snarere i Forlegenhed ved Opsigelse; thi med de nu nedadgaende Priser paa Eiendomme tror jeg ikke, at de let faae anden Prioritet til 4 pCt., men de maa sikkert komme til at give noget Mere. Debitorerne giver man altsaa ingen Ting herved, man tvinger Anstalten til at vælge Et af To, men forsaavidt tager man heller ikke nogen positiv Ret fra Debitorerne.

Naar jeg nu gaar over til at betragte Forslagets andet Stykke, kan jeg, mig bevidst, ikke mindes nogenstunde at have stemt over noget Sagnende her i Rigsdagen. Jeg vil sige, at der skulde for mig være omtrent Forhold tilstede, hvor man med Rette kunde anvende Ordet om, at Statens Frelse er den højeste Lov, naar jeg skulde ind paa at stemme over et saadant Princip som det, der er nedlagt i Forslagets andet Stykke. Mine Herrer! som De vedtog Sagen ved 2den Behandling, sagde De dermed ganske simpelt: Renten af de Midler o. s. v. nedsettes til 4 pCt. Der gav De Debitorerne Noget, og det have De Ret til, thi ligesom Lovgivningsmagten og Staten har Ret til at sige: vi give Bonus, ligesaa vist har den Ret til at give visse Klasser af de nuværende Debitorer Noget, og der gav De altsaa dem, der havde uopsigelige Laan, med Forpligtelser paa sig til 4½ pCt., som de ikke kunde komme af med, ½ pCt.; der er intet Principstridigt i dette med de 4 pCt., og kan det gaa igjennem med Lovgivningsmagtens Samtykke, stemmer det med min Hovedposition, og det er et Hovedpunkt for mig. Der er naturligvis mange andre Betragtninger, der knytte sig hertil, som jeg ikke tør komme ind paa, det kan blive langt nok endda. Men noget helt Andet foreslaar det høitærede Flertal her i Vædringsforslagets 2det Stykke. Der siges det: „Anstaltens Udlaan til Private eller Kommuner,

der ere stiftede inden 1ste Juni Termin 1887 og gjenstidig uopsigelige, kunne fra en af Siderne med ½ Mars Barjel opsiges til Udbetaling i en af de lovbestemte Terminer, dog senest til Juni Termin 1890.“ I dette Stykke fratage De Private og Kommunerne — i dette Forhold ere de Begge private — som Debitorer en bestaaende, efter den nuværende Lovgivning indgaaet thinglig Ret, en thinglæst Ret paa Anstalten til ikke at faae sine Kapitaler opsigte; den borttager man fra de enkelte Private, det være sig nu Kommuner eller Andre, ved en senere Lov. Kunne De sige mig, at dette nogenstunde er fket i den danske Rigsdag? Tænk Dem nu blot et enkelt Tilfælde. For 10 Aar siden, da Eiendommene endnu stode i Flor, var der en Mand, der fik en Prioritet paa Halvdelen af sin Eiendom, eller rettere fik en god anden Prioritet paa den sidste Trediedel af Halvdelen til 4 pCt. Eiendommen var taxeret til 150,000 Kroner, han fik 50,000 Kroner mod første Prioritet af Livrenteanstalten, og 25,000 Kroner til 4½ pCt paa anden Prioritet, han fik thinglæst Obligationen, og han tænkte som saa, den er nu uopsigelig, Anstalten kan ikke røre mig, saa længe jeg betaler 4½ pCt.; selv om jeg nu ved at lade Eiendommen springe for Hammeren, ikke kunde faae mine 75,000 Kr. for den, men maatte gaa nogen herfra, hinker jeg dog igjennem, faar Renterne betalt, Priserne kunne hæve sig, og jeg kan maasse atter gaa ud fra Eiendommen, naar jeg kommer ud over den nuværende Skærslid med Priserne, som en holden Mand. I samme Dieblis siger Lovgivningen, her i Debitors Navn, som Debitors Prokurator, thi der er jo ogsaa Prokuratorer her: nu bortkjære vi dig, du gode Mand eller Kvinde, hvem du end er, fra en efter den bestaaende Lovgivning erhvervet thinglig Rettighed, nu komme vi og opsigte vor Forpligtelse, i Morgen kommer Opsigelsen, og din Eiendom gaar til Auktion, og du er ikke hyytet, saaledes som du var hyytet. Mine Herrer af Flertallet i Udvalget, dertil faae De mig ikke med. Om det bevisligt blot gjaldt en Gæste af alle de Debitorer, hvem det vedrører, om der blot var en Gæste, overfor hvem Lovgivningen vilde anvende et saa farligt Princip som dette, vilde jeg sige, jeg gaar ikke med. Nei, havde De sagt i 2det Stykke: „kunne fra Debitors Side med ½ Mars Barjel opsiges“, saa var jeg gaaet med. Saaledes som De sige, kunne De stille Debitor i en frygtelig Forlegenhed, havde De derimod sagt som den ædelmodige Kreditor, paa hvis Vegne De tale her: Disse Kontrakter, som Lovgivningsmagten